

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (IV) kokous 7/2022

Aika 24.11.2022, klo 13.00–16.00

Paikka Valtiovarainministeriön kokouskeskus, Mariankatu 9 + etäosallistumismahdollisuus

Paikalla

Puheenjohtaja Laura Hänninen
Varapuheenjohtaja Joonas Gustafsson

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto
~~(Pauliina Lehtola)~~

Kissatoiminta

Riikka Turpeinen, Suomen Kissaliitto
~~(Päivi Ylikorpi)~~

Hevostoiminta

Martti Tala, Suomen Hippos
~~(Kristiina Ertola)~~

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Mats Wikström
~~(Ville Vepsäläinen)~~

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Katriina Tiira, Helsingin yliopisto
~~(Kati Tuomola)~~

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi
~~(Elisa Aaltola)~~

Ruokavirasto

~~Sari Salminen~~
~~(Taina Mikkonen)~~

Käytännön eläinsuojeluvantatyötä tekevä viranomainen

Elli Valtonen, Helsingin kaupunki
~~(Hanna Kukkola)~~

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Kati White, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto
~~(Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia)~~

Käytännön eläinlääkintätyö

Anna-Mari Olbricht
~~(Vuokko Pekkola)~~

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Johanna Valo, Faunapark Oy
~~(Päivi Tiitinen)~~

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy
~~(Emmi Meriranta)~~

Pysyvät asiantuntijat

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö
Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies

Pöytäkirja

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.02. Kokoukseen osallistui 11 jäsentä ja 5 varajäsentä.
2. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että eläinten hyvinvointilain asiantuntijakuulemiset jatkuvat eduskunnassa suunnitellussa aikataulussa. EU-tasolla valmistellaan vuoden 2023 aikana uutta eläinten hyvinvointilainsäädäntöpakettia, joka sisältää myös kissoihin ja koiriin liittyvää lainsäädäntöä. Komission odotetaan sisällyttävän pakettiin erityisesti koirien ja kissojen kauppaan ja pentutehtailuun liittyviä säännöksiä. Vielä ei ole tietoa, sisältäisikö paketti Suomea koskevia muutoksia.
4. Eläinsuojeluasiamies järjesti pyöreän pöydän keskustelun loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoidosta ja loukkaantumisten ennaltaehkäisystä yhdessä Eläinten hyvinvointikeskuksen kanssa 14.11.22. Tilaisuudessa tuotiin esiin myös toive luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan perustamiseksi. Eläinsuojeluasiamies on menossa ympäristövaliokunnan kuultavaksi eläinten hyvinvointilakiesityksestä ja osallistuu tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan lakiesitystä koskevan lausunnon valmisteluun.
5. Neuvottelukunnan kannanotto luolakoira-koetoinnasta valmistellaan sähköpostitse. Sihteeri jakaa jäsenille uusimman version, johon puheenjohtaja on laatinut valmistelua tukevia kysymyksiä.
6. Lemmikki- ja tuotantoeläimen rajapinnalla olevien eläinten hyvinvointi; alustajat: Heli Siitari (fasaanit), Eija Kaukonen (kanat ja viiriäiset; ks.), Kirsi Swan (siat ja minipossut), Johanna Rautiainen (lampaat), Anniina Holopainen (lammaspaimennus); alustajien esitykset pöytäkirjan liitteenä lammaspaimennusesitystä lukuun ottamatta. Myös Eläinten hyvinvointikeskuksen blogissa on alustusten pohjalta tehdyt koosteet minipossuista (<https://www.elaintieto.fi/blogi/minipossu-yllattaa-satakiloiseksi-kasvava-aktiivinen-tonkija-myllaa-kaiken/>) ja kesäkanoista (<https://www.elaintieto.fi/blogi/harrastekanojen-pito-teettaa-toita-ja-tarjoaa-hauskoja-hetkia/>).

Seuraavan kokouksen asialistalle ehdotettiin nostettavan kysymys, miten lemmikkikauppiat ohjeistavat asiakkaitaan huomioimaan esim. lemmikiksi hankittavien viiriäisten hyvinvoinnin.

Luontoyrittäjä Heli Siitari esitteli metsästettäväksi kasvatettavien fasaanien pitoa ja metsästystoimintaa. Suomessa on kymmenkunta isohkoa (ammattimaisesti toimivaa) fasaanitilaa. Ongelmia eläinten hyvinvoinnissa on Siitarin mukaan enemmänkin pienillä harrastefasaanitiloilla; esimerkiksi lintujen lentokyky voi heiketä harjoituksen puutteen ja lihasten vähäisen käytön vuoksi. Nk. heittohäkkejä käytettäessä hyväkuntoinen, rauhallinen ja stressitön lintu lähtee heti lentoon eikä kärsi heittämisestä. Fasaanit vapautetaan tarhalta 6-viikkoisina luontoon, jossa kuolleisuus on predaation takia kovaa niillä yksilöillä, jotka eivät jää metsästyssaaliiksi. Myös lintuinfluenssa on lisännyt kuolleisuutta huomattavasti ja kasvattanut tautipainetta luonnonvaraisillakin linnuilla. Jos tarhattu fasaani ei jää pedon saaliiksi, se pärjää Siitarin mukaan luonnossa yleensä hyvin. Keskustelussa puheenjohtaja totesi, että neuvottelukunta haluaa kiinnittää huomiota kohde-eläinten hyvinvointiin metsästyskäytössä, ja toiveena on saada viestiä myös kentälle. Ruokaviraston ja Riistakeskuksen suunnitelmissa on lisätä viestintäyhteistyötä ja tiedottaa metsästäjiä ja harrastajia fasaaninmetsästyksen ongelmakohtista.

Lampuri Johanna Rautiainen kertoi harrastelampaiden ja vuohien pidosta ja niiden hyvinvoinnin haasteista. Rautiaisen mukaan lammasharrastajat eivät aina ymmärrä, miten paljon laidunta lammas tarvitsee (esim. 17-kiloinen karitsa syö nurmea 5 kg päivässä). Lammas on lehtevän rehun syöjä ja karkaa laitumelta, jos sille ei ole siellä sopivaa nurmea syötäväksi. Lammas ei halua juoda jyrkissä ojanpientareissa eikä kastella sorkkia, siksi vettä on oltava laitumellakin tarjolla riittävästi. Kesällä lampaat tarvitsevat suojaa auringon paahteelta. Talvella harrastelampaat on pidettävä tilavissa, asiallisissa suojissa, ja kuivutusta on oltava runsaasti, sillä kosteat alukset aiheuttavat monenlaisia ongelmia (taudit, kylmyys). Hyväkuntoinen, kuiva villapeite suojaa parhaiten kylmältä. Ympärivuotiset jaloittelutarhat ovat hyviä aikuisille lampaille, mutta loispaineen vuoksi vaarallisia karitsoille.

Lammas on laumaeläin, joka on pidettävä minimissään kolmen, mieluiten vähintään viiden lampaan laumassa. Lampaista on myös helpompaa käsitellä laumana. Lammas ei leimaudu muihin lajeihin. Kasvavien karitsojen ravinnontarpeesta ei usein tiedetä tarpeeksi, vaan karitsat kasvat toisinaan heikosti ja saattavat kärsiä puutostaudeista. Myös tiineiden uuhien ravinnontarvetta ei tunneta riittävästi. Lampaat ovat kuitenkin hyvin sitkeitä: ne pysyvät hengissä, vaikka eivät voisikaan hyvin. Villa peittää paljon, ja siksi lampaan kuntoa ei voi arvioida silmämääräisesti, vaan se pitäisi tunnustella ristiselästä. Kuntoluokan säännöllinen selvittäminen parantaisi harrastelampaiden hyvinvointia Rautiaisen mukaan huomattavasti. Harrastelampailla on samat tarttuvat taudit ja resistentit loiskannat kuin tuotantolampailla. Harrastelampaista tiedetään teurastettavan myyntiin lähipiirille vastoin lakia, millä on vaikutusta koko tuotantoketjuun ja lampaiden hyvinvointiin.

Suomen paimenkoirayhdistyksen (SPKY) Anniina Holopainen kertoi paimenkoirien käytöstä lammaspaimenuksessa. Paimenkoirat auttavat eläinten siirroissa laitumille, etsinnöissä ja laidunten tyhjentämisessä. Koulutus- ja kilpailutoiminta edistää jalostuksen tavoitteita ja lisää paimenkoirista saatavaa hyötyä. SPKY:n rekisteriin on kirjattu 3000 koiraa (osa koirista jo menehtyneitä); tiloilla on käytössä noin 800 koiraa; 160 koirakkoa kilpailee paimenuksessa vuosittain. SPKY kouluttaa ja välittää tietoa hyvästä paimennusetiketistä. Paimennus on ”herrasmieslaji”, jossa kilpailusäännöt perustuvat kansainvälisiin sääntöihin; mm. koiran ja paimennettavien eläinten on oltava terveitä ja koiriin tottuneita, eläinten määriä ja käyttötietä säädellessä, samaa kojeläintä saa käyttää korkeintaan kolme kertaa päivässä, keliolosuhteet on huomioitava jne. Omavalvontasuunnitelmat ovat käytössä kaikissa kisoissa. Eläinten kelpoisuusvaatimukset koskevat kisojen lisäksi kursseja ja perusratatilanteita. Kilpailut lisäävät Holopaisen mukaan tietotaitoa sekä tuovat apua tiloille ja jalostukseen. Vaarana voi kuitenkin olla, että paimennettavista eläimistä tulee harrastusvälineitä. Tällöin kisatuomarin asiantuntemus ja vastuu korostuvat. Tietotaidon puute voi olla aloittelevan harrastajan kompastuskivi. Eläinten käsittelyä paimenkoiran avulla: <https://www.youtube.com/watch?v=xMzNHNLKC1o> ja koirat apuna väkirehun jaossa: https://www.youtube.com/watch?v=0JCv_yjywl.

7. Vieraslajineuvottelukunnan ehdotus vieraslajilemmikkien omistajille ja harrastajille niiden leviämiskäsitteistä minimoivasta hoidosta ja asianmukaisesta lopettamisesta; siirrettiin seuraavaan kokoukseen
8. Koirien ja hevosten koulutusmenetelmät ja eläinten koulutus yleensä; siirrettiin myöhempään kokoukseen
9. Kissojen asema ja hyvinvointi; siirrettiin myöhempään kokoukseen
 - kissojen pakollinen merkintä ja rekisteröinti
 - populaatiokissat
 - löytökissojen (ja muiden löytöeläinten) kuljetus

- sairaat kissarodut (scottish fold ym.): vaikuttaminen siihen, ettei näitä saisi tuoda maahan eikä kasvattaa

10. Muut asiat

- tiedoksi: neuvottelukunnan lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eläinten hyvinvointilaiksi, toimitettu 11.11.22

11. Seuraavien kokousten ajankohdat ilmoitettu sähköpostitse: to 23.2., ti 18.4. ja to 8.6., aina klo 13-16

12. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.20.